

Postoje obyvatel ČR k připravovanému úderu na Irák

Technické parametry

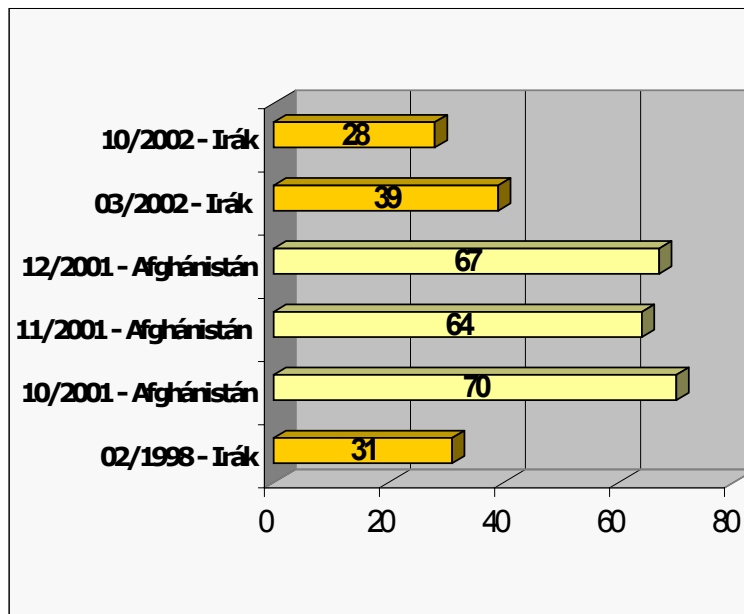
Výzkum:	Naše společnost 2002
Otázky:	pm.7, pm.8, pm.50
Termín terénního šetření:	17. - 24.10.2002
Počet respondentů:	1017
Reprezentativita:	obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Výběr respondentů:	kvótní výběr
Zveřejněno dne:	20.11.2002
Kód tiskové informace:	PM21120
Zpracoval:	Mgr. Jiří Vinopal

Aktuální problematiku příprav útoku na Irák sledovalo CVVM opakovaně přibližně po půl roce. Základní otázkou byl souhlas či nesouhlas s diskutovaným vojenským zásahem: "Jak se stavíte ke snahám USA a jejich spojenců pokračovat v boji proti terorismu útokem na Irák?" (Tabulka 1.)

Tabulka 1.: Souhlas s postupem USA a spojenců: (v %)

rozhodně souhlasí	9
spíše souhlasí	19
spíše nesouhlasí	30
rozhodně nesouhlasí	28
neví	14
CELKEM	100

Graf 1.: Podíl souhlasících (v %) s postupem při operaci v Iráku v porovnání s operací v Afghánistánu:

Tabulka 2.: Souhlas s akcí bez mandátu RB OSN: (v %)

rozhodně souhlasí	5
spíše souhlasí	12
spíše nesouhlasí	33
rozhodně nesouhlasí	36
neví	14
CELKEM	100

Jak je vidět z tabulky 1., vojenský útok na Irák podporuje celkem (rozhodně+spíše) pouze 28% obyvatel ČR. To je od 11. září nejnižší míra souhlasu s určitou podobou boje proti terorismu.

Ještě jednoznačnější je pak nesouhlas s případem, kdy by vojenská operace nebyla schválena Radou bezpečnosti OSN. („V prosinci 1998 provedly

USA a Velká Británie obdobnou vojenskou operaci bez schválení Radou bezpečnosti OSN. Souhlasíte s takovým postupem nyní, v tomto případě?") Za takových okolností by s ní souhlasilo pouze 17% obyvatel, zatímco proti by byly více, než dvě třetiny (69%). (Tabulka 2.)

Tento nesouhlas je zřejmě velice úzce spjat s nedůvěrou ve splnění cílů, které si takový postup klade. („Myslíte si, že tento postup přispěje k potlačení terorismu ve světě?“) Že by totiž vojenský útok na Irák k potlačení terorismu ve světě přispěl, si myslí jen 24% dotázaných, zatímco 60% v takový úspěch nevěří. (Tabulka 3.)

Jádrem zjišťování byl souhlas či nesouhlas s útokem. V současnosti by s ozbrojeným konfliktem proti Iráku souhlasilo pouze 28% obyvatel ČR, přičemž ještě na jaře jich bylo 39%. S útokem na Afghánistán souhlasily koncem loňského roku dokonce dvě třetiny obyvatel ČR! (viz. Graf 1.) Tento vývoj lze vysvětlit působením několika faktorů.

Předně uplynula již poměrně dlouhá doba od tragických událostí 11. září a i přes další teroristické útoky (a i díky dílčím úspěchům při jejich potlačování) se situace na poli globálního boje proti terorismu poněkud uklidnila. Další ozbrojený střet, notabene v tak nestabilní oblasti, jakou je Blízký východ, proto již není považován za tolik nevyhnutelný, za jaký byl ve vyhrčenější situaci považován vpád do Afghánistánu.

Také klesá důvěra v to, že postup mezinárodního společenství přispěje k potlačení terorismu ve světě. Zřejmě pod dojmy stále se opakujících teroristických útoků (ať již na samotném Blízkém východě, nebo i v dalších částech světa) lidé ztrácejí důvěru, že proti nim lze bojovat tak "jednoduchým" způsobem, jakým je napadení jedné konkrétní země. Terorismus a možnost jeho potlačení zřejmě není pro normální lidi tak jednoznačně spjat právě s Irákem, jako je tomu pro některé světové politiky.

Díky otázce na důvěru ve splnění cílů případného zásahu lze navíc odhalit velice těsnou provázanost mezi souhlasem s akcí a důvěrou v její úspěšnost. Bylo by zřejmě pošetilé se domnívat, že lidé budou souhlasit s vojenskou operací, u níž nevěří v deklarovaný výsledek. Proto je také snadno pochopitelný jeden z důležitých závěrů, které z výzkumu vyplývají. Totiž že naprostá většina (83%) z těch, kteří v potlačení terorismu útokem na Irák nevěří, také s takovým útokem nesouhlasí. Což platí také naopak: pokud ve splnění cílů respondent věří, souhlasí zároveň i provedením akce (87%).

Nikoli posledním z možných spolupůsobících faktorů je pak určitě i strach. Česká republika je v současných dnech hostitelem zasedání NATO a obavy z teroristických útoků na jejím území v souvislosti s touto událostí dozajista vedou obyvatele k větší zdrženlivosti stran podpory jakýchkoli protiteroristických kroků, útok na Irák nevyjímaje.

Navíc zřejmě působí ještě další zajímavá okolnost, která je příčinou více než dvojnásobné podpory vojenského zásahu v Afghánistánu: v případě

Tabulka 3.: „Myslíte si, že tento postup přispěje k potlačení terorismu ve světě?“ (v %)

	12_01	03_02	10_02
ano	50	31	24
ne	33	50	60
neví	18	19	16
CELKEM	100	100	100

protiteroristické akce v Afghánistánu lidé totiž souhlasili či nesouhlasili s již probíhajícím konfliktem, zatímco v případě Iráku se vyslovují k akci, která se teprve připravuje a jejíž uskutečnění není zcela jisté. (Stejně tomu bylo i v roce 1998, kdy byla ve výzkumu IVVM míra souhlasu s připravovaným útokem na Irák přibližně stejně vysoká, jako je nyní.) Je velice pravděpodobné, že souhlasit s něčím, co již probíhá, je značně jednodušší, nežli dát souhlas k vojenskému zásahu, který se prozatím nezdá být nevyhnutelným. Jinými slovy: je snazší vstoupit do proudu dějin, který plyne bez našeho vlivu a přidat se na stranu vítězů, nežli u pramene projektovat řeku a iniciovat nejistý podnik.

Co se týče diferenciací názorů na téma vojenské akce proti Iráku mezi různými skupinami populace ČR, pak lze konstatovat, že s úderem o něco více souhlasí muži, nežli ženy, a zároveň že souhlas mírně roste se vzděláním respondentů a jejich životní úrovní. U věku vybočuje z průměrných hodnot pouze skupina nad 60 let, která více, než ostatní věkové ročníky s útokem nesouhlasí a na opačném konci škály nejmladší skupina pod 20 let, která se k problému častěji než starší nedokáže vyjádřit.